

İnsanın ilâhî isimlere en câmi ayna olması

İnsanın ilâhî isimlere en câmi ayna olması

İnsan, Allah'ın isimlerine **en geniş ve en kuşatıcı şekilde ayna olan** mahlûktur. İlim, kudret, merhamet, hikmet, adalet, cemal gibi pek çok İlâhî isim insanda birlikte tecelli eder. Diğer varlıklar belli isimlere sınırlı aynalık yaparken, insan mahiyeti itibarıyla **pek çok ismi bir arada yansıtabilecek** bir istidada sahiptir. Bu da onun mahiyetini câmi kılar. Üstadımız Risale-i Nur'da bir çok yerde farklı şekillerde insanın Esmâül Hüsnaya cami bir ayine olduğundan bahseder. Şu ifade çok veciz ve o kadar manidardır ki konuyu bu cümle üzerinden anlamaya çalışalım.

“Nasıl esmâda bir ism-i âzam var, öyle de o esmânın nukuşunda dahi bir nakş-ı âzam var ki, o da insandır.” Otuz Üçüncü Söz “İnsan Penceresi”

Bu cümle, insanın kâinattaki mevkiini ve mahiyetinin câmi oluşunu fevkalâde veciz bir surette ifade eder. Zira nasıl ki Esmâ-ül Hüsnâ içinde **en büyük, en kuşatıcı ve diğer isimleri cami bir İsm-i Âzam** bulunuyorsa; aynı şekilde o İlâhî isimlerin kâinattaki nakışları, tecellileri ve izleri içinde de **en câmi, en parlak ve en şuurlu nakış insandır**.

Çünkü kâinattaki diğer mahlûklar, İlâhî isimlerin yalnız **bir veya birkaçına**, hem de **sınırlı ve şuursuz** bir şekilde aynalık yaparlar. Cemâdat, kudret ve intizamı gösterir; fakat bilmez ve şükredemez. Nebâtat, hayat ve rızka aynadır; fakat idraki yoktur. Hayvanat, şefkat, rızık ve muhafazaya mazhar olur; ancak şuuru mahdut, vazifesi fitrîdir. Melekler ise ulvî ve nuranîdir; fakat irade ve tercih kabiliyetlerinin olmayışı onların aynalığını insan gibi cami kılmamaktadır.

İnsan ise bütün bunlardan farklı olarak, İlâhî isimlere **çok yönlü, şuurlu, ihtiyarî ve küllî** bir aynalık yapar. İnsanda:

- Akıl ve ilimle **El-Alîm**,
- Aczini fark edişiyile **El-Kadîr**,
- Fakrını hissetmesiyle **Er-Rahîm**,
- Hikmet arayışıyla **El-Hakîm**,
- Merhametle **Er-Rahîm**,
- Umumi şefkat ve lütüfla **Er-Rahmân**,
- Hakkın yerini bulmasını istemesiyle ve adalet hissiyle **El-Adl**,
- Güzellik sevgisiyle **El-Cemîl**,
- Sanat ve estetik zevkiyle **El-Müzeyyin**,
- Mükemmelliğe hayranlığıyla **El-Bedî'**,

- Muhabbet ihtiyacıyla **El-Vedûd**,
- Dostluk arayışıyla **El-Veliyy**,
- Yakınlık ve ünsiyet isteğiyle **El-Karîb**
- Mülkiyet arzusu ile **El-Mâlik**,
- Sahiplenme duygusuyla **El-Melik**,
- Hayata mazhariyetle **El-Muhyî**,
- Ölümüyle **El-Mümît**,
- Yükselmesiyle **Er- Rafi**
- Alçalmasıyla **El Hafid**
- Darlık ve sıkıntılar ile **El- Kabid**
- Genişlik ve inşirah ile **El Basit**
- İzzete mazhar olmasıyla **El-Mu'îz**,
- Zillete düşmesiyle **El-Muzill**,
- Ebediyet arzu ve isteğiyle **El-Bâkî**,
- Nizam ve ölçü talebiyle **El-Mukaddir**,
- Görülme ve bilinme isteğiyle **Eş-Şehîd**,
- İtibar ve izzet talebiyle **El-Mecîd**,
- Günah ve kusuruyla **El-Afûv**,
- Bağışlanma ümidiyle **El-Gafûr**,
- Gizli kusurlarının örtülmesini istemesiyle **Es-Settâr**,
- Pişmanlık ve dönüşüyle **Et-Tevvâb**,
- Her seferinde kapının açık olmasını istemesiyle **El-Halîm**,
- Marifet ve tanıma ihtiyacıyla **El-Ma'rûf**,
- Hakikate ulaşma iştiağıyla **El-Hâdî**,
- Yolunu kaybettiğinde yön arayışıyla **Er-Reşîd**,
- Hastalık ve şifa arayışıyla **Eş-Şâfî**,
- Zayıflık ve muhtaçlıkla **El-Latîf**,
- Dertlerin arkasındaki hikmeti arayışla **Es-Sabûr**,
- Rızıklandırılmasıyla **Er-Rezzâk**,
- Sıkıntılarında kendisine yetecek birini aramasıyla **El-Kâfî**,
- Endişeyi istikbal kaygısıyla **El-Vekîl**,
- Korunma ihtiyacıyla **El-Hafîz**,
- Emniyet arayışıyla **Es-Selâm**,
- Yalnızlık korkusuyla **El-Mu'nis**,
- Yardım hissiyle **En-Nasîr**, **El-Mu'în**,
- İşlerinin açılmasını istemesiyle **El-Fettâh**,
- Fakrını fark edışıyle **El-Mugnî**,
- Kalbinin yönelmesiyle **El-Vedûd**,
- Duaya meyliyle **El-Mucîb**,
- Sesinin duyulmasını istemesiyle **Es-Semî'**,

- Her şeyin sonunda hesap duygusuyla **El-Hasîb**.

gibi pek çok İlâhî ismin tecellisi **bir arada** ve **aynı mahiyette** toplanmıştır.

İşte bu **câmiyet**, insanı esmânın nukuşu içinde **nakş-ı âzam** yapar. İnsan, adeta kâinat sayfasında yazılmış en büyük, en derin ve en mânâlı İlâhî nakıştır. Diğer mahlûklar birer kelime yahut harf hükmündeyken; insan, **esmânın tamamına açılan bir fihriste**, bir hülâsa ve bir merkez gibidir.

Üstelik insan bu aynalığı: **Bilir, tanır, kıyas eder, muhabbet eder, şükreder**, yanlış kullanırsa **mesul olur**.

Bu yönüyle insanın esmaya mazhariyeti sadece geniş değil; aynı zamanda **şuurlu, ihtiyarî ve mesuliyet yüklüdür**. İşte bu sebeple, insana verilen bu câmi ayinedarlık hem **en büyük şeref**, hem de **en ağır imtihan** olmuştur.

Netice olarak, nasıl ki Esmâ-i Hüsnâ içinde bir **İsm-i Âzam** vardır; öyle de o esmânın kâinattaki tecellileri içinde, **esmânın en câmi nakşı, en parlak aynası ve en büyük tecelli mahalli insandır**. Bu sırra binaendir ki insan, **“nakş-ı âzam”** unvanını almıştır.

□Detaylı izah için

İnsanın mahiyetinin cami olması ne demektir?